
Др Радојица Лазић

СЛУЖБЕ
БЕЗБЕДНОСТИ
ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОД БРИОНСКОГ ПЛЕНУМА ДО РАСПАДА ДРЖАВЕ
– КЊИГА ПРВА –

„Невен“
Београд, 2020.

Др Радојица Лазић
СЛУЖБЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ
ОД БРИОНСКОГ ПЛЕНУМА ДО РАСПАДА ДРЖАВЕ
КЊИГА ПРВА

Издавач
ИП „Невен“
Београд

За издавача
Мико Јеремијевић, директор

Уредник
Др Јован Јањић

Рецензенти
Проф. др Момчило Павловић
Проф. др Иван Радосављевић
Проф. др Љубомир Стајић

Ликовни и графички уредник
Ратомир Димитријевић

Лектура и коректура
Наташа Лазић

Штампа
Штампариа ИП „Невен“

Тираж
500 примерака

САДРЖАЈ

ЗНАЧЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА	11
ПРЕДГОВОР	15
УМЕСТО УВОДА	17
ПРВО ПОГЛАВЉЕ	
СЛУЖБЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ	
ПОСЛЕ БРИОНСКОГ ПЛЕНУМА	21
1. Служба државне безбедности Савезног секретаријата за унутрашње послове (СДБ ССУП-а)	22
2. Управа безбедности Савезног секретаријата за народну одбрану (УБ ССНО)	25
3. Друга (обавештајна) управа Генералштаба Југословенске народне армије	27
4. Служба за истраживање и документацију Савезног секретаријата за иностране послове (СИД ССИП-а)	28
5. Служба за послове безбедности Савезног секретаријата за иностране послове (СПБ ССИП-а)	33
6. Сарадња служби безбедности СФРЈ са службама других држава после Брионског пленума	34
6.1. Принципи партнерске сарадње	36
6.2. Сарадња са службама безбедности несврстаних и земаља у развоју	39
6.3. Сарадња са службама безбедности држава Варшавског уговора	43
6.4. Сарадња са службама безбедности НАТО-а и других западних држава	46
6.5. Војна сарадња са службама безбедности оружаних снага несврстаних и неких европских земаља	47
6.6. Извори финансирања и проблеми током извођења обуке ...	49
ДРУГО ПОГЛАВЉЕ	
ТЕЛА ЗА КОНТРОЛУ СЛУЖБИ ДРЖАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ	
ОД БРИОНСКОГ ПЛЕНУМА ДО 1975. ГОДИНЕ	55

1. Комисија Савезног извршног већа за реорганизацију службе државне безбедности	55
2. Комисија за контролу служби државне безбедности у савезним органима управе	65
3. Савет за послове државне безбедности Председништва СФРЈ	73
3.1. Први мандат Савета за послове државне безбедности Председништва СФРЈ	74
3.2. Други мандат Савета за послове државне безбедности Председништва СФРЈ	77
4. Комисија Председништва СФРЈ за усклађивање рада органа који врше послове државне безбедности	83
4.1. Расправе вођене по убацивању и разбијању усташке терористичке групе 1972. године – операција „Радуша“	93
4.2. Сукоб надлежности СДБ-а ССУП-а са СДБ-ом РСУП-а Србије и проблеми у вези са оперативним радом у Београду	97

ТРЕЋЕ ПОГЛАВЉЕ

САВЕЗНИ САВЕТ ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ ПОРЕТКА	105
1. Републички и покрајински савети за заштиту уставног поретка	108
1.1. СР Србија	108
1.2. САП Војводина	109
1.3. САП Косово	109
1.4. СР Босна и Херцеговина	110
1.5. СР Црна Гора	111
1.6. СР Хрватска	111
1.7. СР Македонија	112
1.8. СР Словенија	112

ЧЕТВРТО ПОГЛАВЉЕ

ПРВИ МАНДАТ САВЕЗНОГ САВЕТА ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ ПОРЕТКА (1975–1979)	119
1. Усвајање Пословника о раду и прве седнице Савезног савета	122
2. Регрутовање држављана СФРЈ у Британске помоћне јединице (МСО) у Савезној Републици Немачкој	128
3. Ставови о дипломатском азилу	131
4. Заједничка седница са републичким и покрајинским саветима	133
5. Састанак савезног, републичких и покрајинских секретара за унутрашње послове са председником Републике	135
6. О актуелним безбедносним питањима и пресецању напријатељске делатности	138
7. Ангажовање грађана запослених у представништвима СФРЈ у иностранству на безбедносним задацима	143

8. Пласирање информација и дезинформација страним обавештајним службама	147
9. Стање у области заштите и отицања тајних података	150
10. Актуелна питања безбедности везана за организацију КЕБС-а у Београду	153
11. Стање у казнено-поправним домовима	155
12. Организовање друштвене самозаштите и безбедносна ситуација у социјалистичким републикама и покрајинама	157
13. Деловање терористичких група са територије Југославије	158
14. План мера и активности предузетих у оперативној акцији „Папук“	159
15. Оповиз амбасадора Авганистана и захтев за останак у СФРЈ	162
16. Проверавање безбедносне подобности грађана који се запошљавају на радним местима која се безбедносно штите	165
17. Заједничка седница Савета за народну одбрану и Савезног савета за заштиту уставног поретка	169
18. Анализа политичког и привредног криминала у земљи	170

ПЕТО ПОГЛАВЉЕ

ДРУГИ МАНДАТ САВЕЗНОГ САВЕТА ЗА ЗАШТИТУ

УСТАВНОГ ПОРЕТКА (1979–1982)	181
1. Конститутивна седница и актуелна питања безбедности	182
2. Супротстављање непријатељској пропаганди	184
3. Лоша економска ситуација у земљи и спровођење мера стабилизације	188
4. Непријатељско деловање група и појединаца са позиција албанског национализма и иредентизма	189
5. Безбедносни проблеми везани за боравак страних студената у СФРЈ	193
6. Лица која су по први пут испољила непријатељско расположење	196
7. Обезбеђење највиших државних функционера	197
8. Случај осуђеног Мирка Маркотића и потенцијалне могућности за нарушавање добрих односа СФРЈ са САД	198
9. Безбедносни аспекти научне, културно-просветне и техничке сарадње са иностранством	203
10. Стање и проблеми у вези заштите архивске грађе	204
11. Правни основ за регулисање статуса Института безбедности	206
12. Отуђивање поверљивих докумената из југословенске амбасаде у Бону	207
13. Петиције грађана упућене Председништву СФРЈ за измене Кривичног закона и амнестије за деликте политичке природе	210
14. Демонстрације у Приштини 1981. године и контрареволуција на Косову	212
14.1. Хронологија непријатељског деловања на Косову	219
14.2. Непријатељско деловање Албаније	221

14.3. Ставови и мере Савезног савета за заштиту уставног поретка у вези ситуације на Косову	222
14.4. Покушај обележавања годишњице демонстрација у Приштини	236
15. Делатност албанске емиграције на Западу и мере служби безбедности на онемогућавања њеног деловања	238
16. Нека значајнија безбедносна сазнања о којима СДБ Косова није информисала ССУП и РСУП Србије	241
16.1. Сазнања о илегалном деловању	245
16.2. Сазнања о припремању демонстрација	246
17. Поново о непријатељској делатности Милована Ђиласа	248
18. Отмица ЈАТ-овог авиона и стање у ваздушном саобраћају	250
19. У сусрет новом закону о Савезном савету за заштиту уставног поретка	251
20. Разни аспекти деловања верских заједница	252
21. Остварени резултати у раду Савета и проблеми са економском ликвидношћу земље	256

ШЕСТО ПОГЛАВЉЕ

ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ МАНДАТ САВЕЗНОГ САВЕТА

ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ ПОРЕТКА (1982–1984)	267
1. Делатност са позиције албанског национализма у ЈНА и самоубиство тројице војника албанске националности	270
2. Привредни и политички проблеми у земљи и супротстављање намерама иностраних фактора према СФРЈ	272
3. О пребегу грађана из источно-европских земаља у СФРЈ	275
4. Активности Хрватског народног вијећа (ХНВ)	276
4.1. Легализовање одбора у Француској и Канади	278
4.2. Предузете мере на онемогућавању субверзивне делатности ..	279
5. О хапшењу југословенских радника у Ираку	282
6. Безбедносна ситуација у земљи, са посебним освртом на Косово	285
7. Контраобавештајна заштита савезних органа и организација, ССИП-а и ДКП-а у иностранству	286
8. Активности албанске непријатељске емиграције	287
9. Надлежности, задаци и програмска оријентација Службе за истраживање и документацију и стање у амбасади СФРЈ у Софији	289
10. Сахрана Александра Ранковића и оцене о појавама које могу утицати на политичко-безбедносно стање у Југославији	290
10.1. Сахрана Александра Ранковића	291
10.2. Оцене о појавама које могу утицати на политичко-безбедносно стање у Југославији	294
11. Истрага над Јоханесом Вајнрихом припадником „Карлосове“ организације	298

11.1. Генеза настанка и развоја „Карлосове“ организације	300
11.2. Боравак и активности чланова „Карлосове“ организације у СФРЈ	304
11.3. Транспорти оружја преко територије СФРЈ	305
11.4. Улога Неде Радонић у тој организацији	306
11.5. Понуде „Карлосове“ организације за сарадњу са СДБ-ом	308
11.6. Сазнања које су добијена оперативном акцијом „Карло – 2“	309
11.7. Предлог мера за реализацију оперативне акције „Карло – 2“	309
12. Предлог за селективни оперативни рад према официрима оружаних снага несврстаних земаља на школовању у СФРЈ	312
13. Оцена мера безбедности током одржавања Четрнаестих зимских олимпијских игара у Сарајеву	314
14. Уступање архивске грађе Јосипа Копинича	315
15. Извештај о двогодишњем раду Савезног савета и остварени резултати Обавештајно-безбедносног школског центра у Панчеву	319

СЕДМО ПОГЛАВЉЕ

ПЕТИ МАНДАТ САВЕЗНОГ САВЕТА ЗА ЗАШТИТУ

УСТАВНОГ ПОРЕТКА (1984–1987)	325
1. Актуелна безбедносна ситуација у земљи	328
2. Делатност страних обавештајних служби према ЈНА и ОНО	330
3. Безбедносна ситуација током туристичке сезоне	337
4. О партнерској сарадњи, терористичким активностима у свету, одбрамбеним припремама и поверљивим досијеима	340
5. О појачаном деловању неких групација унутрашњег непријатеља ...	343
6. О изгредима у Сплиту приликом прославе католичког Божића	345
7. Јединствена начела за примену средстава и метода СДБ-а	348
8. Активности непријатељске емиграције пореклом из Југославије	350
9. Безбедносна заштита ССИП-а и ДКП-а	353
10. О молбама за помиловање Владимира Дапчевића	359
11. О агентурном деловању страних служби безбедности и непријатељским иступима на спортским и другим манифестацијама	362
12. Безбедносни проблеми везани за боравак Абу ел Абаса у Београду	364
13. Предлог за завођење две савезне оперативне акције из области рада ОУП-а	369
14. О плаћању суперпровизије за извоз робе у Либију	372
15. Реализација плана „Марјан“	375
16. О нацистичкој прошлости Курта Валдхајма	378
17. О демонстрацијама Срба у Косову Пољу	379
18. О оспособљености СДБ-а за извршавање задатака у редовним и ванредним приликама	383

19. О стању безбедности на подручју Косова и доласку Срба и Црногораца на протесте у Београд	386
20. О опозиционом деловању и повезивању грађанске деснице са структурама унутрашњег и спољњег непријатеља	390
21. Примене мера одузимања и забране издавања путних исправа	392
22. О учесталим нападима на припаднике ЈНА и органе унутрашњих послова	395
23. Оцене Савета о реализацији закључака о актуелној политичко-безбедносној ситуацији у САП Косово	399
24. О погоршаној политичко-безбедносној ситуацији у земљи	403
25. Нови предлози мера за смиривање ситуације на Косову	409
26. Спровођење ставова и закључака Председништва СФРЈ о актуелној политичко-безбедносној ситуацији у земљи	413
27. О иступањима, писању и архиви Владимира Дедијера	419
28. Оптужбе САД и западних земаља због наводног толерантног односа СФРЈ према међународном тероризму	423
29. Однос према Титовој удовици, Јованки Броз	426
 СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ	443
1. Архивска грађа	443
2. Књиге, публикације и чланци	443
3. Правни извори и документи	447
4. Интернет адресе	448
РЕГИСТАР ЛИЧНИХ ИМЕНА	449
РЕЦЕНЗИЈЕ	455